

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v říjnu 2010 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v říjnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 959 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 472 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 253 podniků obchodu a 677 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v říjnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** oproti září snížilo. 29 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 66,7 % jako uspokojivou a 4,3 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 64,6 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 4,9 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů, textilií a výroby nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 30,5 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** se mírně zvýšilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 82,1 % tržeb, respondenti se 7,5 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 10,4 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 79,6 % tržeb, jako nízká u respondentů s 11,8 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 8,6 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 88 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 81,2 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 11,1 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 7,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 78,6 % tržeb, u 12,6 % za nízkou a u 8,8 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 29,6 % tržeb, poklesla u 5,8 % podniků a u podniků s 64,6 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 30,5 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 5,6 % a neměnnost podniků se 63,9 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů mírně zvýšily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 86,7 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 8,1 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 5,2 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 92,3 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 84 %. Podniky, jejichž tržby představují 40,6 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 26 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se v říjnu mírně zvýšilo také a dosáhlo 82,5 %. Hlavní **bariérou růstu produkce** je stále nedostatečná poptávka, i když ji oproti minulému čtvrtletí uvádí méně respondentů (47,2 %), a také nedostatek některých zaměstnanců.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 85,4 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 12,4 % tržeb a zhoršila se u 2,2 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 13,5 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 12,8 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 84,6 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 85,7 % tržeb.

1) Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení

Očekávání **ekonomické situace** pro **příští tři i šest měsíců** jsou vyšší než v září. Zlepšení **ekonomické situace** očekávají podniky s 20,6 % a zhoršení respondenti s 3,8 % tržeb, beze změny 75,6 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepší u 22,9 % respondentů, u 4,3% se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 72,8 % tržeb.

Pro příštích šest měsíců respondenti s 24 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 5 % a respondenti představující 71 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 67,5 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 26,8 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 5,7 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 67,4 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 26,8 % a se snížením respondenti s 5,8 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 26,9 % tržeb, snížení očekává 5,6 % respondentů a neměnnost 67,5 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 22,3 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 69,4 % za celý soubor a snížení exportu očekává 8,3 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 25,4 % tržeb, pokles respondenti s 9,4 % tržeb a respondenti se 65,2 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 17,7 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 73,7 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 8,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 20,2 % respondentů zvýšení dovozu, 9,8 % snížení a 70 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 71,6 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 23,3 % a nedostatečné u podniků s 5,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 68,8 % tržeb, více než dostatečné u 25,4 % a nedostatečné u 5,8 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští **tři měsíce** zlepšení **výrobní činnosti** při kolísání **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 25,3 % tržeb, se snížením počítá 8,7 % respondentů a respondenti se 66 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 25,2 % tržeb, neměnný vývoj 64,9 % respondentů a pokles výroby 9,9 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 16,4 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 64,7 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky se 18,9 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 15,3 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 5,6 % tržeb a s neměnností u 79,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 14,9 % tržeb, snížit u 6,4 % tržeb a 78,7 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 21,5 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 11,1 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 88,3 % počtu respondentů, u 6,1 % se zlepší a u 5,6 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 44,9 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 7,3 % a snížení 17,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,7 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově v říjnu meziměsíčně zvýšilo o 1 bod; oproti nízkým hodnotám v minulém roce je o 22,7 bodů vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné **ekonomické situace** v říjnu oproti minulému měsíci snížilo, nízké hodnocení **celkové poptávky** se téměř nezměnilo. V říjnu hodnotilo 28,8 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 61,1 % jako uspokojivou a 10,1 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 9,8 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 21,8 % respondentů a u ostatních (s 68,4 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 50,4 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,2 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 49,4 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 16,8 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou vyšší než v září, pro příštích **šest měsíců** jsou stejná. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 71,5 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 6,4 % stavebních prací a zhoršení s 22,1 %. V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 5,3 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 38,4 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 56,3 % respondentů.

Pro příští tři měsíce respondenti předpokládají ve srovnání se zářím mírné zrychlení **stavební činnosti** při téměř stejné **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 3,5 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 41,9 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 54,6 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 52,4 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 2,2 % respondentů a snížení 45,4 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 71,5 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 56,2 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2,8 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 2,8 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 25,7 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 41 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,2 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 3 % své produkce, neměnnost u 80,2 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 16,8 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 33,7% počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 23,3 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 48,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 9,5 % a snížení 11,5 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,5 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově zvýšilo o 1,5 bodu a je o 5,5 bodu nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v říjnu ve srovnání se zářím téměř nezměnilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v říjnu **ekonomickou situaci** svého podniku 30 % respondentů, 56,4 % jako odpovídající sezóně a 13,6 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v říjnu zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 93,5 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 4,8 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 13,6 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 83,2 % tržeb a se 3,2 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 79,8 % respondentů, 15,8 % očekává růst a 4,4 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 81,2 % tržeb, 10,8 % předpokládá pokles a 8 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou téměř stejná jako v září, pro období příštích **šesti měsíců** jsou nižší. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 38,4 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 57 % žádné změny nepředpokládají a 4,6 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se meziměsíčně snížilo o 2 body a v meziročním srovnání je o 10,3 bodu vyšší než v říjnu 2009.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v říjnu ve srovnání se zářím snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 43,2 % respondentů jako dobrou, 53,6 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3,2 % jako špatnou.

Hodnocení poptávky se téměř nezměnilo stejně jako její očekávání pro příští tři měsíce. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 23,7 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 73 % respondentů a 3,3 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 94,5 % respondentů, růst cen 3,1 % respondentů a 2,4 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 22,1 % respondentů, neměnnost 71,3 % a růst počtu zaměstnanců 6,6 % respondentů. Očekávání celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou stejná jako v září, pro období příštích **šesti měsíců** jsou vyšší.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci snížilo o 1 bod a v meziročním srovnání je o 17 bodů vyšší.